

O lectură comparativă a discursurilor didactice (II)

Dr. Silvia-Adriana Tomescu

Biblioteca Centrală Universitară Carol I” București

E-mail: silvia.tomescu@bcub.ro

Dr. Silvia-Adriana Tomescu coordonează serviciul Cercetare. Metodologie din cadrul Bibliotecii Centrale Universitare „Carol I” din București. Principalele sfere de cercetare științifică sunt: e-learning, biblioteconomie, redactare academică, diplomație culturală și exil românesc. A publicat traduceri și studii în domeniul comunicării și al științei informării.

Rezumat

În această lucrare ne propunem să ilustrăm condițiile de producere și finalitățile discursului didactic ca parte a discursului academic. În actul didactic discursul are o structură specifică, o semantică aparte și reușește să transforme mentalul și comportamentul elevului, respectiv al studentului. Este un instrument ce trebuie să poarte o semnificație simetric egală (emițător-receptor) pentru a produce efectul dorit, este un act social cu valoare formativă.

Cuvinte cheie: *discurs didactic, semantică, adaptare, învățare*

În majoritatea contextelor, discursul este o expresia competenței lingvistice a oratorului, este un eveniment, care marchează un timp și un loc, *este concomitent, un mod specific de acțiune, un mod de reprezentare, dar și un demers lingvistic prin care locutorii acționează asupra lumii și, mai ales, asupra semenilor lor* (1) Discursul didactic are caracter aplicativ, răspunde unei nevoi concrete, imediate de clarificare a unor concepte, suiecte, indispensabile stăpânirii unui domeniu. Este, așadar un limbaj specializat, sistematic, cu grad ridicat de precizie, circumscis unei discipline, adresat unui auditoriu determinat, alcătuit din elevi, studenți, profesori. Analiza unui astfel de discurs trebuie să ia în considerare: (a) contextul, condițiile de producere; (b) tipologia; (c) reguli și legi specifice; Împărtășim opinia conform căreia *prin discurs se manifestă intenționalitatea locutorului, actul specific uman de a institui sens și valoare „lumii” pe care acesta o exprimă.* (2) Finalitatea unui discurs didactic este generarea unor cunoștințe și comportamente specifice. În ceea ce privește semnificația conținutului discursului și efectele acestuia asupra receptorului, Daniela Roventă-Frumușani afirmă: *„nu putem spera că vom înțelege limbajul dacă nu înțelegem discursul”.* (3) Discursul didactic este așadar un discurs logic construit și instituționalizat, specific spațiului academic. Modul în care acesta produce sens arată cum transformă structuri mentale, de aceea suntem de

acord cu afirmația *există înțelegere atunci când există corespondență între sensurile mesajului atribuit de sursă și cel atribuit de auditoriu.* (4) Susținut în contexte determinate, purtând un bagaj lingvistic specializat, discursul didactic urmărește *adaptarea* în care *acomodarea și asimilarea* sunt procese structurale determinate. Discursul este un proces de comunicare cu finalitate asupra minții și personalității, în care învățarea și înțelegerea sunt nu numai procese cognitive fundamentale ci și acte sociale asumate deopotrivă de profesor și student.

Referințe bibliografice

- (1) ARSITH, Mirela. *Semiotica discursului politic*. Iași: Editura „Ștefan Lupășcu”, 2005, p. 21.
- (2) *Ibidem*. p. 16
- (3) ROVENȚA-FRUMUȘANI, Daniela. *Analiza discursului: ipoteze și ipostaze*. București: Tritonic, p. 170.
- (4) BALLE, Francis. Comunicarea. În: *Tratat de sociologie*. București: Editura Humanitas, 2006, p. 639.